

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради університету
від «__»__2026 р. протокол № ____
Голова вченої ради
_____Тетяна ЗІНЧУК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАУКОВОЇ,
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**
(назва положення/процесу)

П – 17-01
Редакція № 02

Введено в дію «__»____2026 р.
Наказом № ____ від «__»____2026 р.

Розроблено:

Проректор з розвитку науки та
міжнародного співробітництва
_____Наталія КУЦМУС

Погоджено:

Провідний юрисконсульт
_____Наталія РЕХТЕР

«__»____2026р.

«__»____2026р.

☐

Контрольний примірник

☐

Врахований примірник №__

Поточний статус документа:

Переглянуто				Актуалізовано			
Дата	Відповідальний	ПІБ	Підпис	Дія	Дата виконання	Відповідальний ПІБ	Підпис

Житомир – 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Мета, принципи та основні завдання
3. Система управління та організація наукової діяльності
4. Планування, ініціювання, виконання та облік наукових досліджень і розробок
5. Фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності
6. Учасники наукової діяльності, їх права, обов'язки та відповідальність
7. Управління дослідницькими даними, відкрита наука та цифрова ідентифікація
8. Наукова робота здобувачів освіти та молодих учених
9. Оприлюднення, експертиза та оцінювання результатів наукової діяльності
10. Звітування, моніторинг та внутрішній контроль
11. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво
12. Інформаційна безпека, персональні дані, конфіденційність і безпека досліджень
14. Прикінцеві положення

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає засади організації, планування, виконання, фінансування, обліку, моніторингу та представлення результатів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Поліського національного університету (далі – Університет), а також права, обов’язки і відповідальність її учасників.

1.2. Положення поширюється на структурні підрозділи Університету, науково-педагогічних працівників, інших співробітників, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти та інших осіб, які беруть участь у дослідженнях, розробках, інноваційних проєктах, експертній, видавничій, грантовій та іншій діяльності у сфері науки.

1.3. У своїй науковій, науково-технічній та інноваційній діяльності Університет керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про академічну доброчесність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про авторське право і суміжні права», законодавством у сфері охорони прав інтелектуальної власності, захисту персональних даних, доступу до публічної інформації, державної таємниці та експортного контролю; наказом МОН України від 01.06.2006 № 422; Порядком державної реєстрації та обліку науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 24.03.2022 № 271; Національним планом щодо відкритої науки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 № 892-р; Статутом Університету, колективним договором та іншими локальними актами Університету.

1.4. У разі зміни законодавства положення цього документа застосовуються в частині, що не суперечить актам вищої юридичної сили. Посилання на нормативно-правові акти тлумачаться з урахуванням їх чинної редакції.

1.5. Терміни «наукова діяльність», «науково-технічна діяльність», «науковий результат», «науково-технічний результат», «дослідницька інфраструктура», «академічна доброчесність», «трансфер технологій» та інші вживаються у значеннях, визначених законодавством України. Для цілей цього Положення термін «науковий проєкт» охоплює НДР, ДКР, грантові, міжнародні, госпдоговірні, ініціативні та інші дослідницькі проєкти.

1.6. Наукова діяльність Університету є невід’ємною складовою його місії та поєднується з освітньою діяльністю, підготовкою наукових кадрів, інноваціями, трансфером знань і технологій, міжнародною співпрацею та суспільною взаємодією.

2. МЕТА, ПРИНЦИПИ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

2.1. Метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є створення нових знань і технологій, формування доказово обґрунтованих рішень для суспільства й економіки, забезпечення високої якості освіти та підготовки дослідників, розвиток конкурентоспроможності Університету в національному та Європейському дослідницькому просторі.

2.2. Наукова діяльність ґрунтується на принципах академічної свободи, академічної доброчесності, доказовості, якості, відкритості за принципом «настільки відкрито, наскільки можливо, настільки закрито, наскільки необхідно», поваги до прав людини, недискримінації, дослідницької етики, безпеки, відповідального управління даними, захисту інтелектуальної власності, підзвітності та суспільної користі.

2.3. Основними завданнями є:

- розвиток фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок відповідно до пріоритетів держави, Стратегії розвитку Університету та актуальних суспільних потреб;
- підтримка наукових шкіл, міждисциплінарних команд, молодих учених, аспірантів і талановитих здобувачів освіти;
- інтеграція результатів досліджень у зміст освітніх програм і навчальних компонентів;
- розвиток дослідницької інфраструктури, спільного користування обладнанням та цифрових сервісів;
- забезпечення академічної доброчесності, високих стандартів дослідницької етики та належного управління ризиками;
- підтримка відкритої науки, належного управління дослідницькими даними, відкритого доступу до результатів з урахуванням правових та безпекових обмежень;
- охорона прав інтелектуальної власності, трансфер технологій, комерціалізація та взаємодія з бізнесом, органами влади і громадами;
- підвищення якості та міжнародної видимості публікацій і наукових видань Університету;
- створення умов для відповідального застосування цифрових технологій і штучного інтелекту в дослідницькій діяльності.

3. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Загальне керівництво науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю здійснює ректор у межах повноважень, визначених законодавством і Статутом Університету.

3.2. Організацію, координацію, планування, моніторинг і методичний супровід наукової діяльності здійснює проректор з розвитку науки та міжнародного співробітництва, через відповідні структурні підрозділи, дорадчі та експертні органи Університету.

3.3. Вчена рада Університету в межах компетенції затверджує стратегічні напрями розвитку науки, розглядає результати наукової діяльності, питання створення та реорганізації наукових структур, наукових видань, дослідницької інфраструктури та інші питання, передбачені законодавством і Статутом.

3.4. Наукові дослідження виконуються кафедрами, лабораторіями, навчально-науковими центрами, науково-інноваційними інститутами, тимчасовими науковими колективами, проектними командами та окремими дослідниками. До проектів можуть залучатися фахівці інших установ і організацій на договірних засадах.

3.5. Для наукового проєкту визначаються керівник, за потреби – відповідальний виконавець, адміністратор чи координатор, члени команди або робоча група, інші відповідальні особи. Їх повноваження фіксуються у наказі, договорі, заявці, технічному завданні або іншому документі проєкту.

3.6. Керівник наукового проєкту відповідає за наукову якість, своєчасність виконання, достовірність результатів, дотримання бюджету і договорів, вимог академічної доброчесності, етики, захисту даних, інтелектуальної власності, правил безпеки та звітності.

4. ПЛАНУВАННЯ, ІНІЦІЮВАННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ОБЛІК НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК

4.1. Планування наукової діяльності здійснюється на стратегічному, річному та проєктному рівнях з урахуванням державних пріоритетів, тематичних напрямів, потреб регіону, цілей сталого розвитку, можливостей міжнародної співпраці та ресурсів Університету.

4.2. Наукові проєкти можуть бути бюджетними, грантовими, міжнародними, госпдоговірними, ініціативними, стипендіальними, інфраструктурними або іншими, не забороненими законодавством.

4.3. Ініціювання проєкту передбачає, залежно від виду фінансування: підготовку заявки/концепції, визначення мети, завдань, очікуваних результатів, методології, календарного плану, бюджету, команди, партнерів, ризиків, питань етики, інтелектуальної власності, управління даними, безпеки та плану поширення результатів.

4.4. Проєкти, що потребують етичного схвалення, роботи з персональними даними, людьми, тваринами, біологічними матеріалами, потенційно небезпечними технологіями або інформацією з обмеженим доступом, розпочинаються після отримання необхідних погоджень та дозволів.

4.5. НДР відповідно до законодавства підлягає державній реєстрації та обліку, реєструються у встановленому Міністерством освіти та науки України порядку через визначені державні інформаційні ресурси/системи. Відомості про проекти також ведуться у внутрішніх інформаційних системах Університету.

4.6. Для кожного проекту формується електронна або паперова справа, що містить документи, визначені умовами фінансування та внутрішніми правилами.

4.7. Зміни до мети, завдань, строків, бюджету, складу команди / робочої групи, партнерів або інших істотних умов проекту оформлюються відповідно до договору, правил конкурсу, законодавства та локальних актів.

4.8. Завершення проекту передбачає приймання результатів, оформлення підсумкового звіту, облік створених об'єктів інтелектуальної власності, належне збереження дослідницьких даних і документів, а також поширення результатів у дозволеному обсязі.

5. ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВОЇ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

5.1. Фінансування може здійснюватися за рахунок державного та місцевих бюджетів, грантів, міжнародної технічної допомоги, коштів замовників за договорами, благодійних внесків, власних надходжень та інших джерел, не заборонених законодавством.

5.2. Планування та використання коштів здійснюється відповідно до бюджетного законодавства, умов гранту/договору, кошторисів та внутрішніх процедур фінансового контролю Університету.

5.3. Облік доходів і витрат ведеться за проектами/темами у спосіб, що забезпечує відстежуваність, підтверджуваність та можливість аудиту. Витрати мають бути допустимими, обґрунтованими, належно документованими і пов'язаними з виконанням завдань проекту.

5.4. Закупівлі товарів, робіт і послуг для наукових проектів здійснюються відповідно до законодавства та правил донора/замовника. Для міжнародних проектів враховуються також умови грантової угоди, правила прийнятності витрат, конфлікту інтересів і зберігання підтвердних документів.

5.5. Винагороди, доплати, преміювання, виплати авторам об'єктів права інтелектуальної власності та інші виплати здійснюються на підставі законодавства, договорів і локальних актів Університету.

6. УЧАСНИКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇХ ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1. Учасниками наукової діяльності є науково-педагогічні та інші працівники, докторанти, аспіранти, здобувачі вищої освіти, запрошені дослідники та інші особи, залучені на законних підставах.

6.2. Учасники мають право на академічну свободу, доступ до дослідницької інфраструктури відповідно до встановлених правил, участь у конкурсах і проєктах, захист авторства й інших прав інтелектуальної власності, справедливе визнання внеску, безпечні умови праці, професійний розвиток і міжнародну мобільність.

6.3. Учасники зобов'язані дотримуватися законодавства, умов договорів і грантів, правил академічної доброчесності та етики, вести належну дослідницьку документацію, забезпечувати відтворюваність і простежуваність результатів у межах, допустимих методологією, належно зазначати авторство, джерела фінансування та конфлікти інтересів.

6.4. Авторство наукових публікацій та інших результатів визначається реальним інтелектуальним внеском. Адміністративна посада, загальне керівництво підрозділом, надання фінансування або технічної допомоги самі по собі не є підставою для співавторства.

6.5. Учасники несуть відповідальність за порушення законодавства, принципів академічної доброчесності, умов договорів, правил безпеки, захисту інформації та інтелектуальної власності в порядку, встановленому законодавством і локальними актами.

7. УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ДАНИМИ, ВІДКРИТА НАУКА ТА ЦИФРОВА ІДЕНТИФІКАЦІЯ

7.1. Університет підтримує принципи відкритої науки та сприяє відкритому доступу до наукових публікацій, дослідницьких даних, методів, програмного коду та інших результатів настільки, наскільки це дозволяють законодавство, етика, договірні зобов'язання, права інтелектуальної власності, вимоги безпеки та захисту персональних даних.

7.2. Дослідницькі дані зберігаються на надійних носіях/сервісах із резервним копіюванням, контролем доступу та визначеним строком зберігання. Критично важливі дані мають бути захищені від несанкціонованої зміни або втрати.

7.3. За можливості дані та метадані оформлюються за принципами FAIR (знаходжуваність, доступність, сумісність, повторне використання) та забезпечуються постійними ідентифікаторами.

7.4. Університет сприяє використанню дослідниками стійких цифрових ідентифікаторів (зокрема ORCID), коректних афіліацій, профілів у наукових інформаційних системах та актуалізації відомостей про результати діяльності.

8. НАУКОВА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

8.1. Університет створює умови для раннього залучення здобувачів освіти до досліджень, формування дослідницьких компетентностей і підготовки кадрового резерву для наукової діяльності.

8.2. Формами участі можуть бути наукові гуртки, лабораторії, участь у НДР та грантах, конференціях, конкурсах, хакатонах, стартап-проєктах, підготовка статей, тез, кваліфікаційних робіт, об'єктів інтелектуальної власності, програмних продуктів та інших результатів.

8.3. Здобувачі освіти можуть бути співвиконавцями проєктів на оплатній або безоплатній основі відповідно до законодавства, умов фінансування і належного оформлення.

8.4. Наукове керівництво здобувачами здійснюється з дотриманням принципів поваги, недискримінації, запобігання конфлікту інтересів, академічної доброчесності та недопущення привласнення результатів молодих дослідників.

8.5. Університет підтримує участь молодих учених у конкурсах, мобільностях, школах, стажуваннях, грантових програмах та роботі Ради молодих учених.

9. ОПРИЛЮДНЕННЯ, ЕКСПЕРТИЗА ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9.1. Результати досліджень оприлюднюються у формах, прийнятних для відповідної галузі: статті, монографії, набори даних, препринти, програмний код, патенти, технічні звіти, рекомендації, прототипи, стандарти, аналітичні матеріали, доповіді, виставкові зразки тощо.

9.2. Перевага надається якісним рецензованим виданням і майданчикам, що дотримуються прозорих редакційних політик та етичних стандартів. Не допускається стимулювання публікацій виключно за кількісними показниками на шкоду якості та доброчесності.

9.3. Оцінювання результатів враховує якість і новизну, вплив на науку, освіту, економіку, державну політику, громади та довкілля, залучення фінансування, міжнародну співпрацю, створення інтелектуальної власності, відкриті дані та інші релевантні результати.

9.4. Наукові видання Університету забезпечують незалежне рецензування, прозорі редакційні процедури, політики щодо конфлікту інтересів, виправлень / відкликань, використання ШІ, авторства та академічної доброчесності.

9.5. Організація конференцій, семінарів і інших наукових заходів здійснюється з дотриманням принципів відкритості, професійної етики, належної атрибуції матеріалів, захисту персональних даних та інформаційної безпеки.

10. ЗВІТУВАННЯ, МОНІТОРИНГ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

10.1. Керівники та відповідальні виконавці проєктів подають проміжні та підсумкові звіти у строки й за формами, визначеними законодавством, договором, умовами конкурсу та локальними актами.

10.2. Структурні підрозділи щорічно звітують про результати наукової діяльності за встановленими Університетом показниками, що мають бути збалансованими і не зводяться виключно до бібліометричних метрик.

10.3. Проректор з розвитку науки та міжнародного співробітництва, забезпечує узагальнення результатів і звітування перед Вченою радою, ректором, МОН України та іншими органами / донорами у випадках, передбачених законодавством або договорами.

10.4. Моніторинг охоплює виконання календарних планів, бюджету, досягнення результатів, стан державної реєстрації, публікаційні та інноваційні результати, управління даними, дотримання етики, доброчесності, безпеки та договірних зобов'язань.

10.5. У разі виявлення суттєвих відхилень або ризиків відповідальна особа готує коригувальні заходи. За потреби питання розглядається відповідним дорадчим органом або керівництвом Університету.

11. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

11.1. Університет і його наукові підрозділи здійснюють науково-технічне співробітництво з організаціями інших країн, розвивають діяльність з метою входження України до міжнародного освітнього й наукового простору.

11.2. Найвагомішими напрямками міжнародного співробітництва Університету є:

- участь у програмах двостороннього й багатостороннього міждержавного обміну здобувачами вищої освіти, аспірантами та науково-педагогічними працівниками;
- проведення спільних наукових досліджень;
- організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів; участь у міжнародних освітніх і наукових програмах; спільна видавнича діяльність;
- відрядження за кордон науково-педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи відповідно до ратифікованих міжнародних угод України, а також прямих угод закладу вищої освіти з іноземними партнерами.

12. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА, ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ, КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ І БЕЗПЕКА ДОСЛІДЖЕНЬ

12.1. Під час досліджень забезпечується дотримання вимог законодавства щодо персональних даних, конфіденційної, службової та іншої інформації з обмеженим доступом.

12.2. Збір і обробка персональних даних здійснюються на визначеній законом підставі, у мінімально необхідному обсязі та протягом обґрунтованого строку. За можливості застосовуються псевдонімізація / анонімізація, контроль доступу і безпечне передавання.

12.3. Перед початком досліджень із підвищеними безпековими ризиками проводиться оцінювання ризиків, зокрема щодо подвійного використання, кібербезпеки, біобезпеки, міжнародної передачі контрольованих технологій, санкційних обмежень та можливого зловживання результатами.

12.4. Дослідники не розголошують інформацію, захищену договором або законом, та дотримуються правил зберігання, передавання, архівування і знищення такої інформації.

12.5. У разі інциденту, що стосується витоку даних, порушення конфіденційності, безпеки або цілісності дослідження, учасник невідкладно повідомляє керівника проєкту та відповідні уповноважені підрозділи Університету.

13. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Це Положення набирає чинності з дати, визначеної наказом ректора про введення його в дію.

13.2. З дня набрання чинності цим Положенням редакція 01 Положення П – 17-01 від 2020 року втрачає чинність.

13.3. Зміни і доповнення до Положення затверджуються в порядку, установленому системою управління якістю та Статутом Університету.

13.4. Положення переглядається у разі істотних змін законодавства, організаційної структури або внутрішніх процесів Університету, але доцільно не рідше одного разу на три роки.

13.5. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до законодавства України, Статуту та інших локальних актів Університету.